

ชื่อเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียน ตามกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ HUAYSAMRAN MODEL

ผู้วิจัย โรงเรียนบ้านห้วยสำราญ

ปีการศึกษา 2567

บทคัดย่อ

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่รัฐบาลถือเป็นนโยบายที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข อย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะยาเสพติดมีการแพร่ระบาดในทุกพื้นที่ของประเทศไทย ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการเมืองและความมั่นคงของชาติ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้ปัญหาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” และมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา การกำหนดมาตรการป้องกันเด็กและเยาวชน ที่มีความเสี่ยงไม่ให้อายุเข้าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด รู้จักปฏิเสธ หลีกเลียง ยาเสพติดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นมั่วสุมกับยาเสพติดและอบายมุข ตลอดจนดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการดำเนินการเนื่องจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อคนในเชิงบวก ในเชิงลบก็มีปรากฏการณ์ เช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวที่เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่นๆ ภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานักเรียน ให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากร ทางการศึกษาทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งมีครู อาจารย์ เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนา คุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้เติบโตงดงามและสวยงาม และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม

การพัฒนานักเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ และสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม ดำเนินชีวิตที่เป็นสุข ตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาทุกแห่ง ต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้เป็นคนเก่ง

คนดี มีความสุข □ นอกจากการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา ได้รับกระบวนการเรียนรู้การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รานเกม การพนัน หนีเรียน ทะเลาะวิวาท ก่ออาชญากรรม เป็นปัญหาสังคมที่ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ต้องเข้าไปช่วยเหลือและแก้ไขให้มีพฤติกรรมเสี่ยง

ในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะ บุคลากรทางการศึกษาทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งมีครูเป็นหลักสำคัญ ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้เติบโตงดงามและเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรม ดำเนิน วิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่าน กระบวนการทางการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องดำเนินการ จัดการศึกษาตามนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้เยาวชนเป็นคนเก่ง คนดี สามารถดำรงตน ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้รับกระบวนการเรียนรู้แล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษา ที่มีพฤติกรรม ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รานเกม การพนัน หนีเรียน ทะเลาะวิวาท ก่ออาชญากรรม เป็นปัญหาสังคม ที่ผู้ปกครอง ครูทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไป ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหามาให้มีพฤติกรรมเสี่ยง ซึ่งมาจากปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบจากแหล่งอบายมุข

โรงเรียนบ้านห้วยสำราญ ตั้งอยู่เลขที่ ๓๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จัดการศึกษา ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนทั้งหมด ๒๘๔ คน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด ๒๐ คน เป็นข้าราชการครู ๑๖ คน ครูอัตราจ้าง ๑ คน เจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียน ๑ คน แม่บ้าน ๑ คน และนักการภารโรง ๑ คน โรงเรียนมีเขตบริการ ๕ หมู่บ้าน คือ บ้านห้วยสำราญ บ้านห้วยแสนสุข บ้านโนนอิน บ้านตะแบก และบ้านตาฮ้อ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร และรับจ้างทั่วไป ไม่มีเวลาดูแลนักเรียน และเปลี่ยนสถานที่ทำงานตามสภาพของเศรษฐกิจในสังคม ส่งผลให้นักเรียนขาดคนดูแลเอาใจใส่และการอบรมบ่มนิสัยจากผู้ปกครอง ทำให้มีปัญหาทางการเรียน ปัญหาครอบครัว ขาดความรักความอบอุ่น ขาดการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม ทำให้ขาดภูมิคุ้มกันในตัวเอง รวมไปถึงมีอัตราเสี่ยงในเรื่องยาเสพติด และอบายมุขต่างๆ

บทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติด และอบายมุข โดย การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียน ตามกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ HUAYSAMRAN MODEL ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

๖.๑ การออกแบบการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ คือ การใช้ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงาน ในปีการศึกษาที่ผ่านมา มาร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ หรือดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ในปีการศึกษาปัจจุบัน และวิเคราะห์จุดอ่อนที่ควรปรับปรุงก่อนดำเนินการตามกระบวนการ ในวงรอบถัดไป คณะครูและบุคลากรในโรงเรียนทุกคน ควรเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ ตามหลักวิชาการ หรือแม้แต่การลองผิด ลองถูก เพื่อมาปรับปรุง และพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่เฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ ต้องอ่านให้มาก ฟังให้มาก จดให้มาก และคิดให้มาก มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และไม่ย่อท้อ เมื่อเจอปัญหาหรืออุปสรรค ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอยู่เสมอ ไม่พอใจกับสิ่งที่เป็นอย่าง มีวินัยไม่ทอดทิ้งก่อนที่จะดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ

๖.๒ การแก้ปัญหายาเสพติดและอบายมุข ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โรงเรียนหรือสถานศึกษา ต้องมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง เพื่อร่วมกันดูแล สอดส่อง ปกป้อง คุ้มครองนักเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนนักเรียนในการทำกิจกรรมด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ มุ่งเน้นผลประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้เรียน เป็นสำคัญ

๖.๓ วิธีการสร้างภูมิคุ้มกันทางร่างกายและจิตใจให้แก่เด็กนักเรียน เปรียบเสมือนการให้วัคซีน (Vaccine) เพื่อใช้ต่อต้านยาเสพติดและอบายมุข นักเรียนจะสร้างภูมิคุ้มกันด้วยตนเอง สามารถคิด วิเคราะห์แยกแยะ สิ่งที่ดี หรือหนทางแห่งอบายมุข และสามารถตัดสินใจเพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ อย่าง มีสติและมีวิจารณญาณ รู้จักยับยั้งชั่งใจต่อสิ่งยั่วยั่วต่างๆ โดยจัดกิจกรรมครุฑทุกคนต้องคอยปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมอันดีด้วยความรักความเข้าใจให้แก่เด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความคิด และจิตใจไป พร้อมกัน

๖.๔ นักเรียนเปรียบเสมือนต้นกล้าที่มีการเจริญเติบโต ต้องมีการดูแลรักษาอย่างพอเหมาะ และใช้ระยะเวลาในการดูแลรักษายาวนานต่อเนื่องกันหลายปี ดังนั้นในการดำเนินงานโครงการ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ และโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนเติบโตได้อย่างที่อยากเป็น ภายใต้ความเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมหรือ เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ

ที่อยู่อ้างอิง (URL) : <https://publish.vichakan.net/show/938>

วันที่ดำเนินการเผยแพร่ : 9 มกราคม 2568

พิมพ์ : วันที่ 30 สิงหาคม 2568 เวลา 18.16 น.